

Karolina Antons Terje Hallik

Eesti ajaloo töövihik 5. klassile

Pääsukese lend läbi ajaloo

Selle töövihiku omanik on

Väljaandja kinnitab töövihiku vastavust põhikooli riiklikule õppekavale ning haridus- ja teadusministeeriumi poolt õppekirjandusele kehtestatud nõuetele.

Karolina Antons, Terje Hallik

Eesti ajaloo töövihik 5. klassile

Pääsukese lend läbi ajaloo

Retsenseerinud Riina Voltri, Margus Pillau

Toimetanud Mirjam Puumeister

Keeletoimetaja Piret Pöldver

Kujunduse kontseptsioon Terje Hallik, Karolina Antons

Kujundaja ja kunstnik Katre Salu

Kordustrüki keelekorrektuuri tegi Lydia Raadik

Fotod ja illustratsioonid

Erakogu (8).

Rahvusarhiiv (13; 14 ülemine).

Wikimedia commons: Riigi Teataja Kirjastus (14 alumine), Digiteeritud Eesti ajalehed (89).

Karikatuurid: Gori (104), Priit Pärn (115).

Kirjastus on püüdnud ühendust saada kõigi illustratsioonide autorite või nende volitatud esindajatega.

Palume neil, kellega me pole ühendust saanud, pöörduda kirjastuse Maurus poole.

ISBN 978-9949-559-41-1

Autoriõigus: Maurus Kirjastus OÜ, 2019

Kordustrükk 2016. Juurdetrükk 2019

Kirjastus Maurus

Tartu mnt 74, 10144 Tallinn

Telefon +372 5919 6117

www.kirjastusmaurus.ee

tellimine@kirjastusmaurus.ee

Kõik õigused käesolevale väljaandele on seadusega kaitstud. Ilma autoriõiguse omaniku kirjaliku loata pole lubatud ühtki selle väljaande osa paljundada ei mehaaniliselt ega muul viisil.

Töövihiku kasutajale

5. klassi ajaloo töövihik „Pääsukese lend läbi ajaloo“ moodustab koos samanimelise õpikuga ühtse terviku. Töövihik on samamoodi kronoloogilis-temaatiline nagu õpikki, kus on aluseks võetud tähtsamad Eesti ajaloo sündmused.

Käesoleva töövihiku abil õpib laps täitma kontuurkaarti, töötama erinevate ajalooallikatega ja arutlema minevikusündmuste üle. Erinevaid ülesandetüüpe leiab rohkesti, kaartide-skeemide täitmise ja faktiandmetest lähtuvatele ülesannetele lisaks leiab siit ka valikvastustega ülesandeid, mõistatusi, paaride ühendamist jne. Loomulikult ei puudu ka loomingulisemad joonistamise ülesanded ja töö lisamaterjalidega (osad lisamaterjalid on avatavad ruutkoodi kaudu nutiseadmetes). Rohelistes kastides on esitatud teemade kohta lisainformatsiooni, millest olulisemat võivad nii õpilased üksi kui koos õpetajaga alla joonida, õppides nii olulise info selekteerimist. Küsimusi ja ülesandeid on kindlasti rohkem ning nende vahelt saab valida – huvitavaid ülesandeid jätkub kõigile!

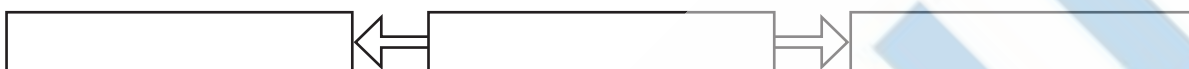
Nagu õpik on ka töövihik kujundatud ja illustreeritud lähtuvalt autorite nägemusest, milline üks hea õppematerjal olema peab. Näiteks on töövihiku vahele võimalik kleepida lisalehti oma märkmetega, nii ei ole õpilasel vaja muid vihikuid või õpimappe, kõike saab koondada ühtede kaante vahele. Autorid soovivad õpiku ja töövihiku vahendusel suunata õpetajaid ja õpilasi tutvuma oma kodukoha ajalooga, abiks võiks siin olla Eesti kultuurilooliste objektide kogumikud iga maakonna ja kahe suurema Eesti linna kohta.

Elu on nagu autosõit ja ajalugu nagu autojuhi **tahavaatepeegel**. Selleks, et turvaliselt sihtkohta jõuda, tuleb keskenduda eesolevale, kuid samas tuleb silmas pidada ka seljatagust. Peaasi, et mineviku tuled juhti pimestama ei hakkaks!

1. Ajalugu ja Sina

1. Kirjuta järgmised mõisted õigetesse kastidesse : OLEVIK, MINEVIK, TULEVIK.

Sina oled siin!

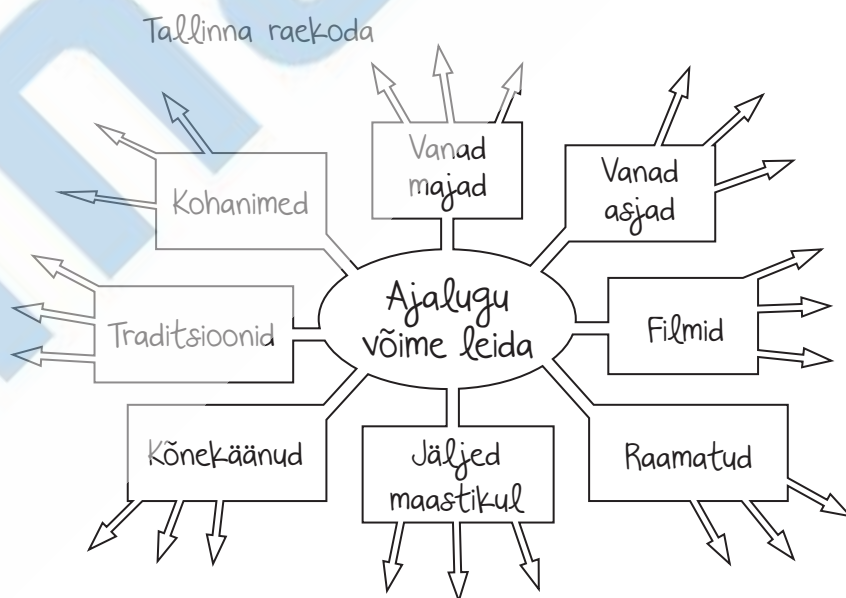
- Värvige ära kast, mille uurimisega tegeleb ajalugu.
- Kirjuta kolme lausega kokkuvõtte sellest, mis see ajalugu Sinu arvates siis ikkagi on.

AJALUGU

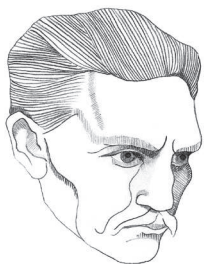
.....

.....

2. Ajalugu ümbritseb meid kõikjal. Peame oskama teda vaid tähele panna. Täienda mõistekaarti ja kirjuta iga märksõna juurde paar näidet.

3. Ajaloo vajalikkuse üle on palju arutletud. Loe läbi kolme suurmehe ütlused ajaloo kohta. Mida need ütlused Sinu meelest tähendavad?

- Eesti luuletaja Juhan Liiv (1864–1913):
„Kes minevikku ei mäleta, see elab tulevikuta!”

.....

.....

.....

- Eesti ajaloolane Sulev Vahtre (1926–2007):
„Ajalugu on väga hea õpetaja. Ajalool on kahjuks halvad õpilased.”

.....

.....

.....

- Iiri kirjanik James Joyce (1882–1941):
„Ajalugu on painaja, millest ma sooviksin ärgata!”

.....

.....

.....

- Milline neist ütlustest on Sinu meelest kõige täpsem? Põhjenda oma arvamust.

.....

.....

.....

4. Vahel võime mõnest raamatust lugeda või televiisorist kuulda väljendeid, mis on seotud sõnaga *ajalugu*. Kas Sa mõistad nende väljendite tähendust? Kirjuta iga väljendi juurde selgitus ja koosta lause (laused), milles saaks neid kasutada.

„Siin tehakse ajalugu!”

Selgitus

Sinu lause

.....

„Sellest ajalugu vaikib.”

Selgitus

Sinu lause

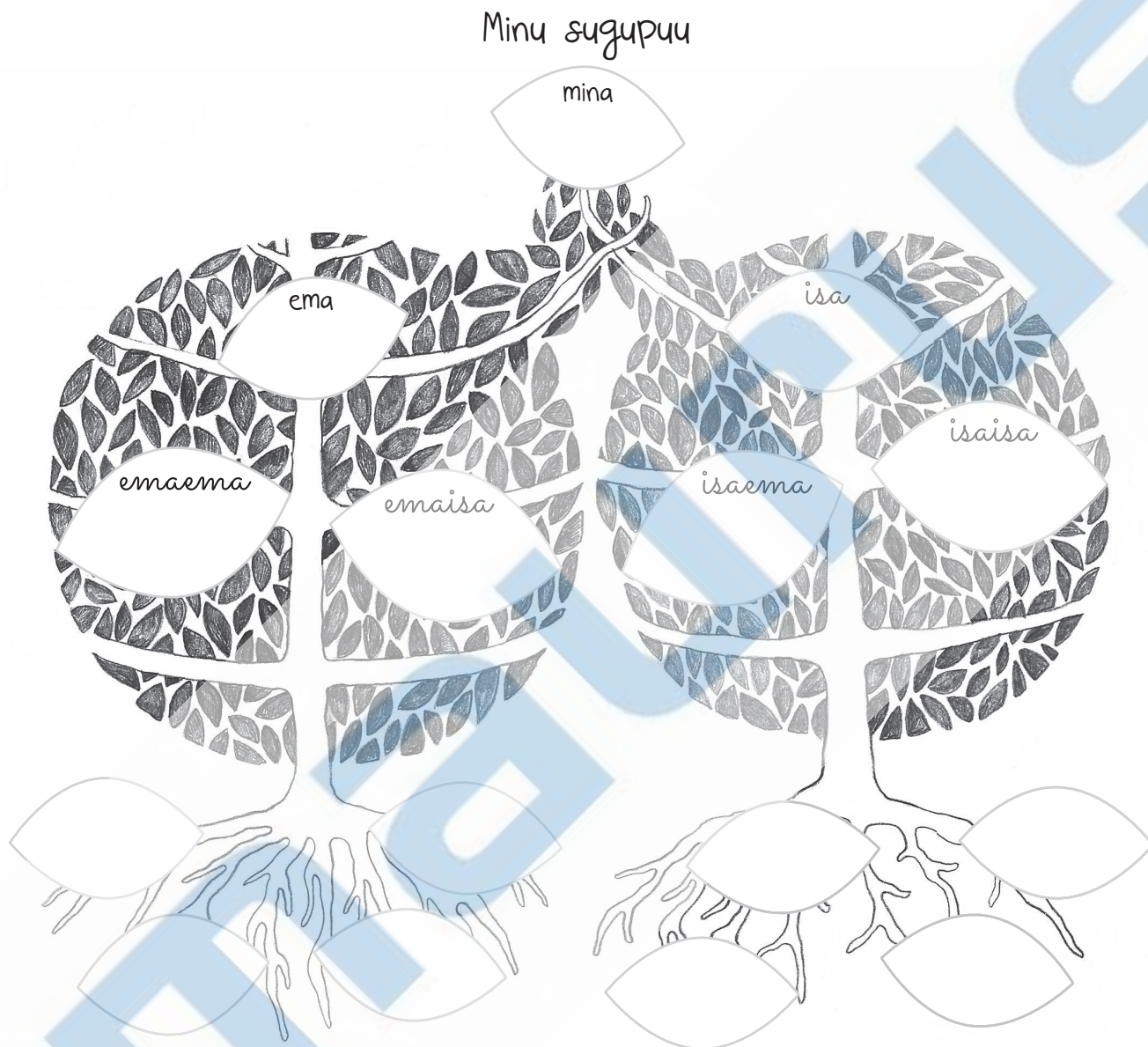
.....

5. Sinu elulugu on Sinu isiklik ajalugu. Sinu esimene ajaloo kodutöö võiks olla Sinu ees- ja perekonnanime saamisloo koostamine. Eesnimi on eestlastel alati olnud, aga perekonnanimed anti meile alles 19. sajandi esimesel veerandil, kui meie esivanemad vabastati pärisorjusest. Uuri oma vanemate käest, kuidas Sa endale eesnime said ja küsi vanematelt või vanavanematelt, kas nad teavad või oskavad aimata Sinu perekonnanime saamislugu.

Minu ees- ja perekonnanime lugu

Minu nimi on

6. Sugupuu ei ole lihtsalt puu. See on puu, mille juurte all on peidus Sinu esi-vanemad ja mille võra moodustavad nende lapsed. Mõned inimesed on käinud arhiivides, kus hoitakse vanu dokumente, ja selgitanud välja, kes olid nende vaar-
emad ja -isad sadu aastaid tagasi. Tee ka Sina algust oma sugupuu uurimisega.

7. Mõnikord kasutatakse suguvõsast rääkides ka mõistet *põlvkond*. Ühe põlvkonna moodustavad enam-vähem ühel ajajärgul sündinud inimesed. Näiteks Sinu põlvkonda kuulud Sina koos oma õdede-vendade ja klassikaaslastega. Kui öeldakse, et kohal oli kolm põlvkonda, siis mõeldakse, et kohal olid Sina, Sinu vanemad ja Sinu vana-vanemad. Mitu põlvkonda Sinu suguvõsast saaksid Sulle sünnipäevale tulla? Pane oma sünnipäevalised põlvkondade kaupa kirja.

Minu põlvkond –

Minu vanemate põlvkond –

Minu vanavanemate põlvkond –

*Rahvaluule, olgu siis rahvalaulud,
rahvatantsud või rahvamuusika,
on rahva kirjutamata ajalugu.*

Eesti kirjanik, ajaloolane ja
riigitegelane Lennart Meri

2. Uurime ajalugu

1. Siin Sa näed erinevaid allikaid, mille põhjal võiks inimeste minevikust üht-teist teada saada. Vaata allikat ja vasta küsimustele.

A.

Pildi taha oli kirjutatud: TÖNIS, 1933. a.

1) Mis liiki ajalooallikaga on tegemist?
.....

2) Kes on fotol?

3) Tõnis sündis 1928. aastal. Kui vana ta on selle pildi peal?

4) Mis tal seljas on?

5) Kes on foto teinud?

6) Mis aastal on foto tehtud?

7) Kui vana see foto praegu on?

8) Millisel maal see foto on tehtud? Mille põhjal Sa oma järelduse tegid?

9) Millise tähtpäeva ajal on foto tehtud? Mille põhjal Sa oma järelduse tegid?
.....

10) Mida järeldad foto põhjal poisi huvialade kohta?

11) Milliseid järeldusi Sa võiksid veel teha selle foto põhjal poisi lapsepõlve kohta?
.....

12) Miks on oluline märkida fotode taha, kes on pildil ja millal see on tehtud?
.....

B.

Regilaul EESTIMEES JA TEMA SUGU

1. Eesti mees ja tema sugu
neist ei peeta kuskil lugu
kotti rõivas, viisud jalas
kõikist muutest rahvast alam.

2. Elab mustas suitsu tares
puutusen ja palju mures
nurm ja mõts on härja oma
see eest oleme me orja.

3. Krahvid Baronid ja Vonnid
nende majatel on tornid
latti otssas siidi lippud
kallerei peal kulla nupud.

4. Et nad suures auustuses
vaeste vastu riisumiseks
taadri arvu kõrgeks aavad
kallist renti maksma pandva.

Põlva kihelkonnast
J. Tamm (1893)

1) Mis liiki ajalooallikaga on tegemist?

.....
.....

2) Mis aastal ja kus on see laul üles kirjutatud
ja kes seda tegi?

.....
.....

3) Kuidas kirjeldab see rahvalaul eestlaste ja
sakslastest mõisnike elu ja omavahelisi
suhteid? Too kolm näidet.

-
.....
.....
-
.....
.....
-
.....
.....

C.

Haapsalu toomkiriku küljes asuva ristimiskabeli aknal võib augusti täiskuuöödel näha naisterahva kuju – Valget Daami. Legend räägib, et keskajal, kui Saare-Lääne piiskop valitses, pidid kõik toomhärрад kloostri seaduse järgi kasinalt elama ja ühegi naisterahva jalg ei tohtinud üle linnuse läve astuda. Juhtus aga nii, et ühe toomhärра ja eesti soost tütarlapse vahel puhkes kirklik armastus. Et noored teineteisest lahus olla ei suutnud, tõi kanoonik tütarlapse poisirõivastes kirikukoori lauljaks. Ühel päeval tuli pettus avalikuks ning piiskopliku nõukogu otsus oli ränk: toomhärра heideti linnuse vangikongi nälga surema, aga neiule pandi kaasa tükk leiba ja kruus vett ning müüriti ta elusalt poolelioleva ristimiskabeli seina.

Aga naise hing ei saanud rahu ja nii leinab ta juba sajandeid oma armastatud meest ristimiskabeli aknal ning jutustab inimestele surematu armastuse lugu.

Valge Daami legend

Uuri lisaks Valge
Daami legendi kohta.

1) Mis liiki ajalooallikaga on eelmisel leheküljel oleva teksti näol tegemist?

.....
.....

2) Millal ja kus võib näha Valget Daami?

.....
.....

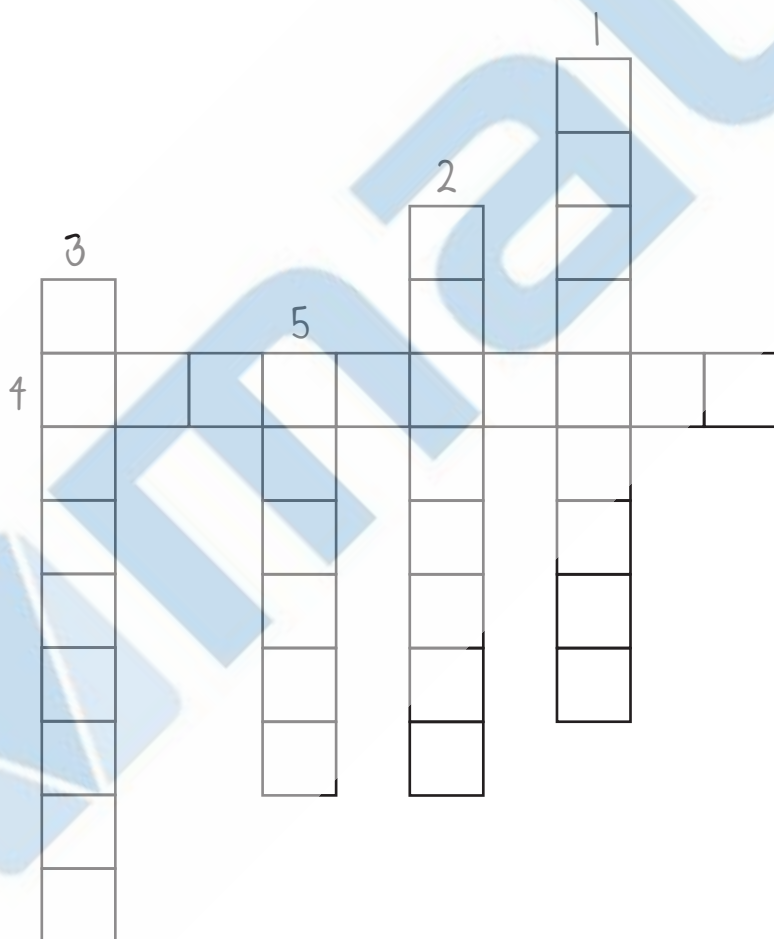
3) Kas see lugu on Sinu meelest usaldusväärne? Põhjenda oma arvamust.

.....
.....

4) Mida Sa tead veel Valge Daami legendist? Uuri lisaks.

.....
.....

2. Lahenda ristsõna.

Alla:

1. Eriliselt töödeldud noore looma nahk, millele kirjutati enne paberi leiutamist.
2. Ajaloosündmuste kirjeldus nende toimumise järjekorras.
3. Rahvaluule, mida esitatakse lauldes.
5. Rahvajutt mingi koha või eseme päritolust, sündmusest või isikust.

Paremale:

4. Inimene, kes tegeleb ajaloo uurimisega.

3. Ajaloolase töös üks raskemaid asju on fakti ja arvamuse/hinnangu eristamine. Kas Sina oskad seda? Loe läbi järgnev katkend ja jooni ühe värviga alla kohad, kus märkad fakti, ja teise värviga kohad, kus märkad hinnangut.

21. (22.) novembril sõitis kuningas Karl XII pidulikult Narva, kus teda kui päästjat oli kogunenud vastu võtma kogu linna elanikkond. Narva kirikutes peeti tänujumalateenistusi. Stockholmis korraldati veebruaris 1701 suur võidupidu koos ilutulestikuga. Võit lisas kuningale enesekindlust ja innustas teda sõda jätkama.

Allikas: „Eesti ajalugu IV. Põhjasõjast pärisorjuse kaotamiseni.“
Peatoim. Sulev Vahtre. Ilmamaa, 2003. Lk 30.

4. Mis Sa arvad, kas tegemist on fakti või arvamusega?

Väide	Fakt või arvamus?
Eesti Vabariik kuulutati Tallinnas välja 24. veebruaril 1918.	
Eesti iseseisvus saavutati tänu rahva vaprusele ja kangelaslikkusele.	
Julius Kuperjanov oli Eesti väejuht Vabadussõjas.	
Julius Kuperjanov oli Vabadussõja kangelane.	

5. Tänapäeva ajaloolased ei tööta ajalugu uurides sugugi üksinda. Ajaloolastele on suu- reks abiks teiste teadusalade inimesed. Nende abiga saab näiteks täpsemini määrata ehitiste vanust või teada saada kunagi elanud inimesi vaevanud haigustest. Samuti saab kindlaks teha, mida inimesed varasemal ajal sõid.

- Siit leiad Sa mitmeid teadusharude esindajaid, kelle töö on ajaloolastele väga vajalik. Otsi lisamaterjali internetist või teatmeteostest ja ühenda õiged paarid.

- NUMISMAATIKUD
- ETNOLOOGID
- FOLKLORISTID
- GENEALOOGID

- Uurivad perekondade ja isikute põlvnemist ja sugulussuhteid.
- Uurivad münte ja rahasid.
- Uurivad erinevate rahvaste kultuuri ja olustikku.
- Uurivad mineviku rahvaloomingut.

3. Lähme muuseumi ja arhiivi

Muuseumides saavad kokku meie minevik, olevik ja tulevik.

1. Eestis on kokku ligi 250 muuseumi. Seda on päris palju. Mõni muuseum on rajatud mingi kindla teema tutvustamiseks, näiteks on Raudtee Muuseum Haapsalus võrratu paik raudtee ajalooga tutvumiseks. Paljud muuseumid on asutatud Eesti ajaloos tähtsal kohal olnud isikute kodudesse, et inimesed saaksid külastada paiku, kus on sündinud väärt ideed ja silmapaistvad saavutused. Üks selline on näiteks Lydia Koidula Muuseum Pärnus. Väga olulisi, kogu Eesti rahvast puudutavaid esemeid hoitakse aga suurtes üleriiklikes muuseumides.

- Siin on nimekiri Eesti üleriiklikest muuseumidest. Uuri välja, kus need asuvad, ning arutlege klassis, mille säilitamise ja uurimisega seal tegeletakse.

Muuseum	Asukoht	Mida seal säilitatakse või uuritakse?
1. Eesti Vabaõhumuuseum		
2. Eesti Rahva Muuseum		
3. Eesti Kunstimuuseum		
4. Eesti Spordi- ja Olümpiamuuseum		
5. Eesti Ajaloomuuseum		
6. Eesti Meremuuseum		
7. Eesti Sõjamuuseum		
8. Eesti Maanteemuuseum		
9. Eesti Põllumajandusmuuseum		

- Siin on Sulle esitatud erinevad esemed eelmainitud muuseumidest. Millises muuseumis neid hoitakse? Kirjuta iga eseme juurde tema kodumuuseumi ees olev number.

Tulekivist
pihukirves

Johann Köleri
„Truu valvur“

Martin Kleini
hõbemedal

Kihnu kört

Teerull
DU-54

Rehielamu

Kuulipildyja
lindi kast

Suur Tõll

Aurukatel

2. Mis muuseumid asuvad Sinu kodukohas või selle läheduses?

.....

.....

.....

3. Suur osa Eesti ajaloo allikatest on kirjutatud vanas kirjaviisis ja gooti kirjas. Gooti kiri kujunes välja ladina kirja stiilina Prantsusmaal 13.–16. sajandil. Eestis oli see kirjastiil kasutusel kuni 20. sajandi I pooleni. Õpetust, kuidas vanas kirjas tekste lugeda, nimetatakse paleograafiaks.

- Proovi tõelise ajaloolase kombel vanu tekste lugeda. Kirjuta tekst tänapäevaste tähtedega siia lehele. Abiks on Sulle gooti tähestik:

A B C D E F G H I J K L M
N O P Q R S T U V W X Y Z

Meie tütre **Thea** laulatuses 2. diviisi arst herra
Dr. Hans Silbermann’iga 17. aprillil 1921 aastal
annavad teada

A. Hahn ja abikaasa.

Tartu, aprillil 1921.
Pepleri tänn. 17.

Meie tütre

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

53
 Kallid omaksed! Täna Jaanipäeval kell 12
 lõpetan ma oma aega maha teenima. 25 märtsil
 olen jälle vaba. Palun, hoidke meie vaevalapsi
 terveid, neil ei ole nüüd isegi oma lähedal. Kevadel
 loodan jälle tervelt kõiki näha. Kirjutage
 Helmale. Elage hästi! Teie R.
 Arper
 Cm. Nemipylpov
 Olgunomad masapüa.

Kallid omaksed!

**Eesti! Sa seisad lootusriika tulewiku
 lähel, kus ja wabalt ja iseseiswalt oma
 jaatust wõid määrata ja juhtida! Nüü ehi-
 tama oma kodu, kus lord ja õigus walit-
 sels, et olla wäärilises liikmes kultura-
 rahwaste peres! Kõik kodumaa pojad ja
 tütreid! ühinegem kui üks mees kodumaa
 ehitamise pühas töös. Meie ehitwanemate
 higi ja weri, mis selle maa eest walatud,
 nõuab seda, meid järeltulewad põlved lo-
 hustawad meid selleks.**

Eesti! Sa seisad
 lootusriika

Kui tunnend end paleograafias juba kindlamalt, külasta arhiivikooli
 kodulehel olevat paleograafia õppekeskkonda, kus saad samuti
 harjutada vanas kirjas lugemist.

4. Uuri järele, mis on Sinu kodus kõige vanem asi. JOONISTA oma kodu kõige vanemast asjast pilt ja KIRJUTA temast lugu.

- Võid selle kirjutamisel kasutada järgmisi abistavaid küsimusi: *Milline see ese välja näeb? Kuidas see ese lõhnab? Mis otstarve sellel esemel oli? Kui vana see ese võib olla? Kuidas ta teie perre sattus? Kas tal on teie jaoks mingi eriline väärtus? Millised mälestused on selle esemega seotud? Jne.*

5. Korraldage ajalootunnis teemapäev – MUUSEUM ÜHEKS PÄEVAKS. Igaüks võtab kaasa oma erilise eseme. Kindlasti peaks Sinu eseme juures olema silt informatsiooniga, mis aitab teistel selle eseme taustast parema ülevaate saada.

4. Saame arheoloogiaga sõbraks

Ma

arheoloogiat!

1. Kas Sinu kodukohas on toimunud arheoloogilisi kaevamisi? Kui jah, siis uuri, mida kaevati ja mida põnevat leiti.

.....

.....

.....

2. Arheoloog vajab välitöödeks mitmesuguseid tööriistu. Leia segamini aetud sõnadest, mis on mis. Kui kõik õigesti ära arvad, saad teada, milline on seni teadaolevalt Eesti vanim asulapaik.

GSP

--	--	--

MÕÖDILTUN

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

BAASIDL

--	--	--	--	--	--	--

VELKL

--	--	--	--	--

PITSNLE

--	--	--	--	--	--	--

SÕLE

--	--	--	--

VAIRUT

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

1 2 3 4 5

--	--	--	--	--

6 7 8 9 10

- Kas Sa tead, mida arheoloog nende abivahenditega teeb või kuidas nendega töötab? Arutlege klassis.

3. Nagu Sa juba tead, peidab maapõu muistsete inimeste tegevuse jälgi. Inimesest maha jäänud esemed, matusepaigad ning hävinud ja hüljatud asulad on aja jooksul kattunud pinnasega. Erinevate inimtegevuse jälgedega pinnasekihte nimetatakse kultuurikihtiks. Kui ühe koha peal on aastasadade jooksul elatud mitmeid kordi, näeb pinnase läbilõike välja nagu kihiline tort. Esmalt on laotud alumised ehk vanimad kihid, kõige nooremad kihid on tänasele maapinnale kõige lähemal. Kultuurikihi uurimine on arheoloogiliste kaevamiste eesmärk. Maapõu meie all võib näha välja umbes selline.

- A. 0-50 a tagasi
- B. 100-150 a tagasi
- C. 700-900 a tagasi
- D. 3500 a tagasi
- E. 11 000 a tagasi

- 1) Värvi iga kihistus eri värvi.
- 2) Milline kihistus on kõige vanem?
- 3) Milline kihistus on kõige uuem?
- 4) Ühenda leitud esemed õige ajajärguga.

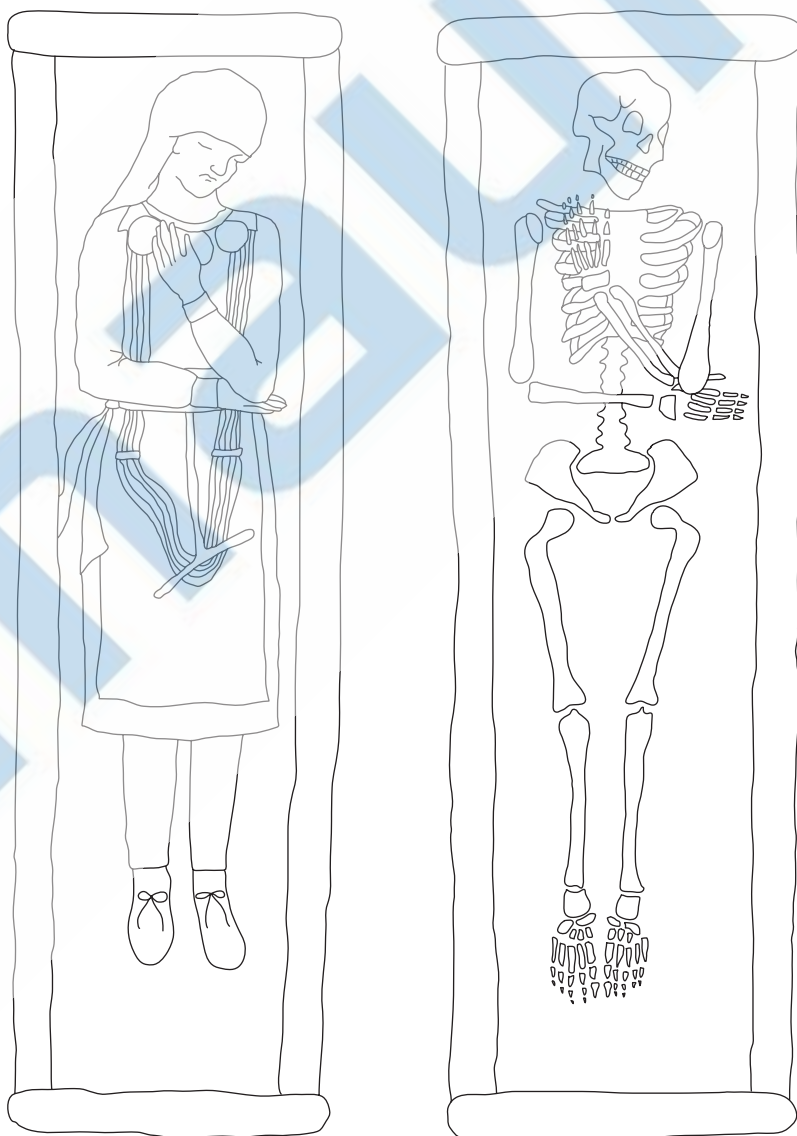
4. Arheoloogid tunnevad suurt huvi matusepaikade vastu, kuna need on suure infoväärtusega. Näiteks oli mõnel perioodil kombeks inimestele hauda kaasa panna erinevaid esemeid – ehteid, münte, relvi; samuti tarbeesemeid, mida arvati inimesel pärast surma vaja minevat. Maetute paiknemine kalmes ja neile kaasa pandud esemed võivad anda palju teavet matusekommetest, aga ka esemete valmistamise tehnikast, kultuurimõjudest, uskumustest. Leitud luud annavad teavet inimese soo ja vanuse, aga ka tervise ja toitumise kohta.

Loe lähemalt
Kukruse memme
kohta Eesti Rahva
Muuseumi ajaveebist.

2009. aastal leidsid arheoloogid Tallinna–Narva maanteel Kukrusel 12.–13. sajandi kalmistu. Tee-ehitusele ette jäänud ligi 50 inimese matustest üks on saanud nimeks Kukruse memm. Tegemist on 40–50-aastase naise matusega. Tema sugu tehti kindlaks eelkõige vaagnaluude ja kolju järgi; vanus aga liigesepindade kulumise järgi. Matuse kuulumist naisele kinnitasid ka surirõivad – rikkalikud ehted ja pronkskaunistused rõivastel.

- Siin Sa näed üht võimalust, kuidas võis Kukruse memm maetuna välja näha. Millisena nägid teda aga arheoloogid? Joonista, millised esemed võisid matusepaigas säilida selle ajani, kui arheoloogid need avastasid.

5. Kui tunnend end arheoloogias juba rohkem kodus olevat, lahenda järgmine ülesanne.

2001. aastal Tartus toimunud päästekaevamistel leiti 39 Tartu toomkirikusse maetud keskaegset luustikku. Üks neist kuulus oma aja kohta küllaltki vanale mehele (50–55 aastat), kellel olid üllatavalt hästi säilinud hambad. Ilmselt pidi ta toituma valdavalt loomalihas ja kalast ning seetõttu tal kaariest ei olnud. Mehe ühe käe luud olid paksemad ja tugevamad ning ta oli üle elanud mitmeid traumasid. See võiks viidata, et mees tegeles ratsutamise ja mõõgavõitlusega. Kolju ja kaelalülide lähemal vaatlusel selgus, et viimastel olid löikejäljed ning kolju koos kaelalülidega asetses keha suhtes ebalooslikult. Siit võib järeldada, et mees hukkus pea maha raiumise tulemusel. Kolju koos kaelalülidega asetses oma anatoomilisest asukohast kümme sentimeetrit eemal. Seega ei olnud tegemist kurjategijaga, kuna viimaste puhul asetati pea nende jalgade juurde. Viimast kinnitab ka haua asukoht kirikus. Kurjategijat vaevalt et oleks pühamusse maetud.

Allikas: Martin Malve magistritöö „Tartu Toomkiriku kalmistu matuste osteoloogiline analüüs: kaks juhtumiuuringut.“
(Tartu Ülikool, 2010).

- Nüüd on Sul võimalus asuda arheoloogi rolli ja teha teksti põhjal järeldused Tartu toomkirikust välja kaevatud luustiku kohta.

INFO	JÄRELDUS
1. Mees oli 50–55 aastat vana.	
2. Tal ei olnud hambakaariest.	
3. Ühe käe luud olid paksemad ja tugevamad ning tal oli elu jooksul olnud palju traumasid.	
4. Kolju asus õige koha peal, aga veidras asendis.	
5. Ta oli maetud kiriku sisse.	

5. Muinsusjutt ei ole muinasjutt

Pärandit ei ole vaja minevikule, pärandit on vaja meie tulevikule.

Eesti Vabariigi president
Toomas Hendrik Ilves

1. Kas Muinsuskaitseametit on Sinu arvates vaja või mitte?

JAH ☐

EI ☐

Põhjendus:
.....
.....

2. Praegu on Eestis arvele võetud 26 577 kultuurimälestist. Igal kultuurimälestisel on oma number ja kõik nad on kantud Eesti kultuuriväärtuste registrisse aadressil register.muinas.ee. Igal kaitse alla võetud hoonel on allpool toodud tähistus ja number, mille abil saab registrist tema ajaloo kohta teada palju huvitavat.

- Otsi kultuuriväärtuste registrist, millised säilitamist vajavad hooned on nende numbrite taga ja kui vanad nad praegu on.

Kultuurimälestiste
register

21058

.....
.....

15431

.....
.....

29967

.....
.....

2602

.....
.....

21000

.....
.....

30231

.....
.....

14948

.....
.....

8675

.....
.....

7234

.....
.....

23972

.....
.....

